



مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

**تاریخ و فلسفه**  
**تاریخ در قرآن**

## تاریخ و فلسفه تاریخ در قرآن



در شماره‌های گذشته فهرستهایی از آیات قرآن کریم در زمینه: تاریخ جهان، تاریخ انسان، تاریخ پیامبران، تاریخ اسلام و فلسفه تاریخ ارائه شد. آنچه اینک در این شماره - از نگاه می‌گذرانید، جمع‌بندی مجموعه آیات قرآن کریم است در زمینه تاریخ و فلسفه تاریخ در قرآن کریم. گفتنی است که این جمع‌بندی به منظور معرفی پروژه فروع بی‌پایان در دومین نمایشگاه قرآن - که از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ماه رمضان گذشته برگزار شد - فراهم شد که به هر حال - و به شرحی که مجال کنونی گنجای آن نیست - در آنجا ارائه نشد. اینک آن جمع‌بندی را با مقدمه آن عیناً پی‌افزود بحث تاریخ و فلسفه تاریخ در قرآن می‌سازیم.

هر چند هم اکنون نیز نوع پژوهشگران - در جامعه ما - به راه و رسم گذشته وفادار مانده‌اند و تحول عظیمی را که در این زمینه روی داده است - و از برجسته‌ترین خطوط بُعد مثبت تمدن غرب است - نادیده می‌گیرند، ولی به هر حال عصر تحقیق سنتی سپری شده است، درست مثل مدیریت، حمل و نقل، تولید صنعتی و کشاورزی و ..... امروز دیگر بی بهره‌گیری از اطلاعات طبقه بندی شده و بدون پشتیبانی نظام اطلاع رسانی نمی‌توان در عرصه پژوهش حضور داشت. اگر در گذشته تتبع و تحقیق چنان در



رابطه‌ای تنگاتنگ بوده که مرز آن به روشنی در نگاه نمی‌نشست، امروز هر یک از این دو، دنیای مستقلی است، گرچه باز هم با رابطه‌ای همچنان تنگاتنگ. تنها با عنایت جدی به این نکته می‌توان طلسم تحقیق را در ایران اسلامی - چه حوزه و چه در دانشگاه شکست، که خوشبختانه اخیراً پیدایش نهادهای اطلاع رسانی در جای جای کشور به چشم می‌خورد و ضرورت طراحی نظام ملی اطلاع رسانی نیز زمزمه می‌شود که با شماری اما و اگرها می‌توان آن را به عنوان نوید تحولی تلقی کرد که شکوفایی پژوهش را در زمینه‌های گوناگون ارمغان آورد، ان شاء الله.

در باور نگارنده، هر تلاشی که با چنین آهنگی انجام شود بسیار ارزشمند است و برپایه چنین باوری کوشیده‌ام که در این راستا گامهایی بردارم. نخستین گام، فراهم کردن **خورشیدی غروب متن** و ترجمه نهج البلاغه و **فرهنگ آفتاب** است که در آن مفاهیم نهج البلاغه به تفصیل گردآوری و طبقه بندی شده و آمیزه‌ای است از نظم القبایی و موضوعی، هرچند که در آن نظم القبایی با وضوح بیشتری دیده می‌شود.

دومین گامی که در این راستا برداشته‌ام پروژه‌ای است با نام **فروغ بی پایان** که هدف آن فراهم کردن مفاهیم قرآن کریم است که با همان شیوه، ضمن بهره‌گیری از تجربه کار گذشته در جهت کاستن پاره‌ای کاستیها، به ویژه تکرار عبارتها که هر یک فراگیر مفاهیم گوناگون است، خاصه، با توجه به قیاس ناپذیر بودن آیات قرآنی با هیچ گفتار و نوشتار دیگر، حتی سخنان معصومین صلوات الله علیهم اجمعین.

چنین است که: **فروغ بی پایان** به صورت سه مجموعه در اختیار خواستاران آن قرار خواهد گرفت:

- ۱- کارتهایی فراگیر قرآن، ترجمه آن و مفاهیم کلی که از هر آیه برداشت شده است
- ۲- فرهنگ اجمالی یا گنج واژه مفاهیم قرآن کریم که امیدواریم با تلاش همکاران نمونه‌ای از آن را در نمایشگاه قرآن کریم به نمایش بگذاریم.
- ۳- فرهنگ تفصیلی مفاهیم قرآن کریم که نمونه‌ای پردازش شده از آن - تاریخ و فلسفه



تاریخ- را پایان بخش این مقاله قرار می‌دهیم،<sup>(۱)</sup>

با نگاهی نه چندان عمیق در می‌یابیم که با استفاده از این شیوه، در مورد بیش از چهار هزار آیه قرآن کریم - با استفاده از حجمی در حدود ده صفحه - اطلاع‌رسانی شده است، در حالی که اگر از شیوه فرهنگ آفتاب استفاده می‌شد، به حجمی در حدود یک هزار صفحه نیاز بود. باتوجه به این نکته، اینک اگر در نظر بگیریم که حدود سه هزار واژه در مجموع این کار مطرح است که اگر مجموع کار معادل ۲۵۰ برابر این نمونه باشد، فهرستهای تفصیلی که به تدریج منتشر خواهد شد، باروش فعلی ۲۵۰۰ صفحه است، در حالی که با شیوه‌ای که در فرهنگ آفتاب عمل شده است نیاز به حجمی در حدود ۲۵۰۰۰۰ صفحه است. خلاصه این که، پانصد جلد کتاب در - حداکثر - ده جلد گنجانیده شده است.

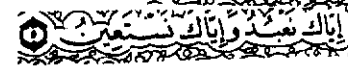


مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱- در این مقاله در آدرس آیات از نام سوره و شماره آیات بهره گرفته‌ایم، در حالی که در فرهنگ تفصیلی از شماره‌های سریال سود خواهیم جست و در پاسخ به نیاز کسانی که به مجموعه نخست (کارتها) دسترسی ندارند یا به هر دلیل می‌خواهند از قرآن بهره‌برند، جدولی را پی‌افزود فرهنگ اجمالی خواهیم کرد که با مراجعه به آن بتوان هر شماره سریالی را با سوره و آیه مربوطه منطبق کرد.

﴿ حمد ﴾

- ﴿۱﴾ به نام خداوند مهرگستر مهربان  
 ﴿۲﴾ سپاس و ستایش خدای را، پروردگار  
 جهانیان.  
 ﴿۳﴾ همان مهرگستر مهربان  
 ﴿۴﴾ روز سرنوشت را صاحب فرمان،  
 ﴿۵﴾ جز تو را نپرستیم و جز از تو نخواهیم  
 پشتیبان.  
 ﴿۶﴾ رهبری مان کن به راهی راستا.  
 ﴿۷﴾ راه آنان که وامدار نعمت خود خواستی شان،  
 نه خشم زدگان و نه گمراهان



مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

﴿۱﴾ آداب آغاز اسماء و صفات التلاح - آغاز اعداد طیبی توحید توسل جهان جهانیتهی خاص و عام - رحمت خدا رحمت روایت جهان و خاص - رحمت هواطاف لرندگ مهر - رحمت نام رسوله - توسل	﴿۲﴾ آداب آغاز ادب - آداب استکبار اسماء و صفات انانیت انحصار پیشی پویای - حرکت تکامل تعلق - چاپلوسی توحید جهان چاپلوسی حرکت حقوق حمد خدا خودستایی ربوبیت	﴿۳﴾ شناخت حرفان فرنگ فلسفه لقب مالکیت نسبت دین روز عدل لقب جهانیهی حمد سیاست صفات جمال - اسماء و صفات لرندگ لقب نظام	﴿۴﴾ انحصار اسما و صفات اللقاب - لقب پیشی جبر و اختیاری بندگی - پرستش جهانیهی حمد دین روز عدل لقب جهانیهی حمد ملاکهای حمد - حمد وحدت	﴿۵﴾ انقطاع الی الله جبران شناسی حرکت خط مستقیم راسخی راه شناسی انقلاب توحید جهانیهی نیاز وحی هدایت انسان تاریخ اسلام تاریخ نبیا تاریخ - تاریخ جهان، تاریخ انسان	﴿۶﴾ تقسیمات جامعه شناسی جبران شناسی جوارح جهانیتهی خدا خط مستقیم خطوط سیاست طبقات - طبقه هضب لرندگ فلسفه تاریخ گمراهی ملای تقسیم جامعه شناساه - تقسیمات + جامعه شناسی نعمت
---	---	--	---	---	--



﴿علق﴾

﴿۱۱۹۹﴾

﴿۶۱۰۷﴾ به نام خداوند مهرگستر مهربان  
 بخوان به نام پروردگارت که بیافرید،  
 ﴿۶۱۰۸﴾ آفرینش انسان را از لخته‌ای آغازید،  
 ﴿۶۱۰۹﴾ بخوان که پروردگارت گرامی‌ترین  
 باشد.

﴿۶۱۱۰﴾ همو که خامه را از ابزار آموزش رقم زد،  
 ﴿۶۱۱۱﴾ انسان را آموخت آنچه خود نمی‌داند،  
 ﴿۶۱۱۲﴾ هرگز که بی‌گمان سرکشی کند انسان،  
 ﴿۶۱۱۳﴾ همین که خود را بی‌نیاز بیند (از

دیگران)

﴿۶۱۱۴﴾ باری، بازگشت به سوی پروردگار تو

است بی‌گمان!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝۱

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝۲

أَتْرَابًا ۝۳

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝۴

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَم ۝۵

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ۝۶

أَن رَّاهُ أَنتَقَضَ ۝۷

إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجُوعَ ۝۸

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

﴿۶۱۰۷﴾	﴿۶۱۰۹﴾	﴿۶۱۱۰﴾	﴿۶۱۱۲﴾	﴿۶۱۱۴﴾
آفرینش	اسماء و صفات	آموزش	اضراب	انسان
بعثت	بعثت	بعثت	انسان	بازگشت
تاریخ اسلام	تاریخ اسلام	تاریخ اسلام	سرکشی	تکامل
ربوبیت	خدا	خدا	حرکت	حرکت
محمد (ص)	ربوبیت	حلت و معلول	﴿۶۱۱۳﴾	خدا
مخاطبها	کرامت	علم	استکبار	ربوبیت
نام	محمد (ص)	قلم	اقتصاد	
وقایع مهم	مخاطبها	وقایع مهم	انسان	
	وقایع مهم		زمینه‌های استکبار	
﴿۶۱۰۸﴾		﴿۶۱۱۱﴾	- استکبار	
آفرینش		آموزش - ع - علم	سرکشی	
انسان		انسان	غرور	
بعثت		بعثت	نیاز	
تاریخ اسلام		تاریخ اسلام		
حلقه		جهل		
محمد (ص)		خدا		
مخاطبها		علم		
وقایع مهم		وقایع مهم		

## ۱- تاریخ جهان

۱- ۱ پیدایش جهان، طبقه بندی و دورانمندی آن:

۹-۱۲/فصلت	۲۹/بقره
۳۸/ق	۵۴/اعراف
۹-۱۲/حدید	۷/هود

۱- ۲ هدفداری جهان و انسجام اجزای آن:

۷-۹/شعراء	۲۲-۲۹/بقره
۸۸-۸۶/نمل	۹۵-۹۹/انعام
۷۰-۷۳/قصص	۱۶/۳-۷۲/۱۰-۶۵/۸۷-۸۳/نحل
۲۷-۲۰/لقمان	۷۰/۱۲/اسراء
۵-۶/۱۴-۱۰/۲۱/۸۵-۸۴/زمر	۳۰-۳۳/انبیاء
۱۲/۳/جاثیه	۲۱-۲۲/مؤمنون
۴۷-۴۹/ذاریات	۴۱-۴۵/نور

۱- ۳ قانونمندی پیدایش و تحولات جهان

۵-۶/حدید	۲-۴/رعد
۱۲/طلاق	۳۰/انبیاء
۳-۶/ملک	۳/احقاف
	۴۷-۴۹/ذاریات

۱- ۴ مرگ و تولد دوباره جهان

۴۱-۴۳/ق	۱۰۵-۱۱۴/طه
۹-۱۰/طور	۱۰۴-۱۰۶/انبیاء
۱-۶/واقعه	۸۷-۹۰/نمل
۱۳-۱۸/حاقه	۵۳/۲۹/یس
۸-۱۵/مرسلات	۶۸-۷۰/زمر
۱-۵/۲۰-۱۷/۴۰-۳۷/نبأ	۱۰-۱۶/دخان

۸-۹ طارِق	۱۴-۶/۳۴-۳۶ نازعات
۲۱-۲۲ فجر	۳۳-۳۷ عبس
۱-۸ زلزَال	۱-۱۴ تکویر
۱-۵ قارعه	۱۳-۱۹/۱-۱۵ انفطار
	۶-۱ انشاق

## ۲- تاریخ انسان

### ۲-۱ طرح آفرینش انسان در سطوح برین هستی و واکنش فرشتگان

ص/۷۱

۳۴-۳۰ بقره

۲۹-۲۸ حجر

### ۲-۲ دستور سجده به فرشتگان و موضعگیری ابلیس

۴۴-۲۶ حجر

۳۴ بقره

۱۸-۱۱ اعراف

### ۲-۳ هیوط آدم، زمینه و فلسفه آن

۱۲۷-۱۲۰ طه

۳۹-۳۵ بقره

۲۶-۱۹ اعراف

### ۲-۴ هشدار به آدم در خصوص دشمنی ابلیس با انسان

۸-۵ فاطر

۲۶-۲۳/۳۴ اعراف

۸۵-۷۹ ص

۵۰ کهف

۱۱۹-۱۱۷ طه

### ۲-۵ توصیه به آدم و آدمیان به پیروی از دعوت پیامبران

۳۵ اعراف

۳۸ بقره

### ۲-۶ اولین خونریزی و برادرکشی

۳۲-۲۸ مائده





## ۳- بعثت پیامبران

## ۳- ۱ ضرورت بعثت

۱۳-۱۲۸/انعام	۵۹-۵۷/اعراف
۱/اسراء	۴۹-۴۷/یونس
۷۶-۷۵/حج	۵۳-۴۵/روم
۳۴-۲۹/احقاف	۲۴-۲۳/فاطر
۳۶-۳۱/رحمان	۱۲-۸/ملک
۸-۱/جن	۱۳۸/آل عمران
	۱۷۴/نساء

## ۳- ۲ معراج و پیامبری

۱۸-۵/نجم	۱/اسراء
----------	---------

## ۳- ۳ فلسفہ بعثت

۳۲-۳۰/روم	۴۰-۳۷/۲۱۳/بقرہ
۴۷-۴۵/احزاب	۱۴-۱۳/۲۱/۸۰-۷۹/۱۰۴-۱۰۲/آل عمران
۴۹-۴۶/سبا	۱۵-۶/نساء
۲۹/زمر	۲/۵۷/یونس
۱۳/۵۴/مؤمن	۵-۱/هود
۴-۲/فصلت	۳۰/رعد
۵-۱/زخرف	۲-۱/ابراہیم
۵۸/دخان	۳۶/۷۶-۷۵/۹۱-۹۰/نحل
۶-۱/۲۰/جاثیہ	۳۹-۱/اسراء
۳۹/فتح	۶-۱/۱۱۰-۱۰۴/کہف
۹-۸/۳۵/حدید	۱۰-۳۵/۲۵-۵۰/۴۸/انبیاء
۱۲/ممتحنہ	۵۴-۴۹/۱۱۵-۹۷/مؤمنون
۹/صف	۳-۱/۵۹-۵۶/فرقان

دھر / ۲۹ / ۳	جمعہ / ۲
۶-۹ / اعلیٰ	۱۰-۱۱ / طلاق
۲۱-۲۲ / غاشیہ	۱۵ / ۱۹ / مزمل
۱۵-۱۷ / بلد	۳۹ / ۱-۳ / مدثر / ۵۴-۵۶
	<b>۳- ۴ کلیت ادیان</b>
۷ / احزاب	۱۳۸ - ۱۳۱ / ۲۸۶-۲۸۵ / بقرہ
۱۷ / ۳ / شورا	۸۵ - ۸۱ / آل عمران
۴۳-۴۵ / زخرف	۱۶۳ / نساء
۹-۱۲ / احقاف	۱۵۴-۱۵۵ / انعام
۱۸-۱۹ / اعلیٰ	۹۲-۹۳ / انبیاء
	۵۱-۵۶ / مؤمنون
	<b>۳- ۵ پیامبران اولوالعزم</b>
	۷ / احزاب
	۱۳ / شورا
	<b>۳- ۶ پیامبران گمنام</b>
	۱۶۴ / نساء
	۴۵ / مؤمنون
	<b>۷- ۷ قانونمندی حاکم بردرگیری میان پیامبران ومخالفان آنان</b>
	۱۱۳ - ۱۰۹ / ۱۳۳-۱۲۵ / انعام
	۳۲ / رعد
	۹ / ۱۵ / ۱-۳ / ابراہیم
	۲۵-۳۵ / ۱۹ / ۳۳-۶۳ / نحل
	۹۶-۹۴ / اسراء
	۴۱ / انبیاء
	۴۵-۴۲ / حج
	۳۸ / فرقان
	۷۸ / مؤمن
	۳۴-۴۵ / نبا
	۲۶-۲۵ / فاطر
	۴۰ / یس
	۱۸۲-۱۷۱ / صافات
	۱۴-۱۲ / ص
	۲۵ / زمر
	۵ / مؤمن



- ۱۸- ۴۳/۱۳- فصلت  
 ۹- ۲۵/۶- زخرف  
 ۱۵- ۱۲/ق  
 ۵۵- ۵۲/ذاریات  
 ۷- ۵/تغابن  
 ۲۰- ۱۷/بروج  
 ۱۲۱- ۱۲۰/بقره  
 ۵۰- ۶۷/۴۷- مائده  
 ۱۱۸- ۱۱۵/انعام  
 ۳۱/۱۲- ۳۱/۲۵- ۵۷/۵۷- ۶۳/هود  
 ۳- ۸ تکامل ادیان
- ۱۰۶/بقره  
 ۱۱۰/آل عمران  
 ۳- ۹ تحریم ادیان و انگیزه های آن  
 ۸۲- ۷۹/بقره  
 ۸۰- ۷۷/آل عمران  
 ۵۴- ۴۴/نساء
- ۱- ۳۷/رعد  
 ۴۴/۵۲- فرقان  
 ۶۶- ۶۵/زمر  
 ۱۹- ۱۸/جاثیه  
 ۱۹/محمد  
 ۷/حجرات  
 ۳۹/ق  
 ۱/تحریم  
 ۲۸- ۲۰/جن  
 ۲۴- ۲۳/دهر  
 ۵۵/اسراء  
 ۱۰۷- ۱۰۵/انبیاء  
 ۱۹- ۱۲/مائده  
 ۳۵- ۳۰/توبه  
 ۶۰- ۷۰/۵۹- ۶۸/یونس
- ۴- تاریخ انبیاء - از نوح تا ابراهیم  
 ۴- ۱ نوح در بستر تاریخ  
 ۳- ۲/اسراء  
 ۸۳/صافات  
 ۴- ۲ مبارزه خستگی ناپذیر نوح در یک نگاه  
 ۲۸- ۱/نوح  
 ۸۲- ۷۵/صافات  
 ۲۶/حدید

### ۳-۴ موضوعگیری چهره‌های حاکم زمان در برابر نوح

۳۷/فرقان	۶۴-۵۹/اعراف
۱۲۲-۱۰۵/شعراء	۷۴-۷۱/یونس
۱-۱۴/عنکبوت	۴۹-۲۵/هود
۴۶/ذاریات	۷۷-۷۶/انبیاء
۱۴-۹/قمر	۳۰-۲۳/مؤمنون

### ۴-۴ پیامبران گمنام

۷۸/نساء	۴۵/مؤمنون
	۳۸/فرقان

### ۴-۵ درگیری هود با کفر و حاکمیت موجود

۱۴۰-۱۲۳/شعراء	۷۲-۶۵/اعراف
۳۸/عنکبوت	۶۰-۵۰/هود
۱۶-۱۳/فصلت	۴۳-۳۱/مؤمنون
۲۸-۲۱/احقاف	۳۸/فرقان

### ۴-۶ سقوط عبرت آموزعاد

۴-۵/حاقه	۴۲-۴۱/ذاریات
۱۴-۶/فجر	۲۱-۱۸/قمر

### ۴-۷ درگیری حاکم بر مستکبران زمان و سقوط عبرت آموز ثمود

۱۴-۱۳/۱۸-۱۷/فصلت	۷۹-۷۳/اعراف
۴۳-۵۴/ذاریات	۶۸-۶۱/هود
۲۳-۳۱/قمر	۳۸/فرقان
۴-۸/حاقه	۱۵۹-۱۴۱/شعراء
۱۴-۹/فجر	۵۲-۴۵/نمل
۱۵-۱۱/شمس	۳۸/عنکبوت



## ۴ - ۸ زمینه فرهنگی دعوت لوط

۸۴ - ۸۰ / اعراف

۱۷۵ - ۱۶۰ / شعراء

۷۵ - ۷۴ / انبیاء

۵۸ - ۵۴ / نمل

۴۰ / فرقان

۳۰ - ۲۸ / عنکبوت

## ۴ - ۹ لوط و ارتباط او با حضرت ابراهیم

۷۶ - ۶۹ / هود

۳۱ - ۳۲ / ۲۶ / عنکبوت

۶۰ - ۵۱ / حجر

۳۱ - ۲۴ / ذاریات

## ۴ - ۱۰ قوم لوط در اوج بی فرهنگی

۸۳ - ۷۷ / هود

۳۵ - ۳۳ / بقره

۷۷ - ۶۱ / حجر

## ۴ - ۱۱ جمع بندی ماجرای سقوط

۱۳۸ - ۱۳۳ / صافات

۴۰ - ۳۳ / قمر

## ۵ - تاریخ انبیاء - ابراهیم و پاسداران خط ابراهیم

## ۵ - ۱ خاطراتی از بعثت ابراهیم و بنای کعبه

۴۱ - ۳۵ / ابراهیم

۱۴۱ - ۱۲۴ / بقره

## ۵ - ۲ مبارزات در اوج تنهایی

۱۰۴ - ۶۹ / شعراء

۲۵۸ / بقره

۲۶ - ۱۶ / عنکبوت

۹۰ - ۷۴ / انعام

۱۰۰ - ۸۳ / ۱۱۱ - ۱۰۱ / صافات

۱۴۰ / توبه

۲۸ - ۲۶ / زخرف

۵۰ - ۴۱ / مریم

۷۳ - ۵۱ / انبیاء

## ۵ - ۳ نام و یاد ابراهیم، رمز صلح و وحدت

۱۶۱ / انعام

۱۲۵ - ۱۴۱ - ۱۲۹ / بقره

۱۲۴ - ۱۲۰ / نحل

۶۸ - ۶۵ / آل عمران

- ۷۸/ حج  
 ۴۸-۴۵/ ص
- ۴-۵ پاسداران خط ابراهیم  
 ۱۴۱-۱۳۰/ بقره  
 ۸۴/ آل عمران  
 ۱۶۳/ نساء  
 ۴۰-۳۶/ یوسف  
 ۶۵-۵۴/ مریم
- ۵-۵ یوسف، حماسه اراده و اخلاق و منادی توحید  
 ۱۰۱-۳/ یوسف  
 ۶-۵ داستان یونس  
 ۱۴۸-۱۳۹/ صافات  
 ۷-۵ ویژگی قوم یونس  
 ۹۸/ یونس  
 ۵-۸ ایوب، حماسه شکیب  
 ۸۴-۸۳/ انبیاء  
 ۵-۹ لقمان و پندهای جاویدان  
 ۱۹-۱۳/ لقمان  
 ۵-۱۰ شعیب و مبارزه در راه تصحیح روابط و مناسبات اقتصادی بر اساس دعوت به توحید  
 ۹۳-۸۵/ اعراف  
 ۹۵-۸۳/ هود
- ۴/ ممتحنه  
 ۷۳-۸۶/۷۱-۸۵/ انبیاء  
 ۲۷/ عنکبوت  
 ۱۱۳-۱۱۲/ صافات  
 ۲۶/ حدید
- ۳۴/ مؤمن  
 ۵۰-۴۸/ قلم  
 ۸۸-۸۷/ انبیاء  
 ۴۷-۴۱/ ص
- ۶- تاریخ انبیاء - نهضت موسی  
 ۶-۱ از تولد تا بلوغ  
 ۴۱-۳۷/ طه  
 ۱۳-۷/ قصص



## ۶- ۲ از بلوغ تا بعثت

۲۸-۱۴/قصص

## ۶- ۳ هنگامه بعثت

۴۸-۹/طه

۱۲-۷/نمل

۳۵-۲۹/قصص

۳۶-۳۵/فرقان

۱۹-۱۵/نازعات

۱۷-۱۰/شعراء

## ۶- ۴ مبارزه با فرعون و فرعونیان

۱۷۴-۱۰۲/اعراف

۳۹-۳۶/قصص

۹۳-۷۵/یونس

۴۳-۳۹/عنکبوت

۱۰۳-۱۰۱/اسراء

۲۷-۲۳/مؤمن

۵۶-۴۶/زخرف

۶۳-۴۹/طه

۳۱-۱۷/دخان

۴۸-۴۵/مؤمنون

۳۳-۱۸/شعراء

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

## ۶- ۵ تزویرهای فرعون

۱۲۶-۱۰۱/اعراف

۵۱-۳۴/شعراء

۷۶-۶۲/طه

## ۶- ۶ مؤمن آل فرعون

۴۵-۲۸/مؤمن

## ۶- ۷ جمع بندی عبرت آموز شکست فرعونیان

۴۲-۴۱/قمر

۹۹-۹۶/هود

۱۲-۹/حاقه

۶۸-۵۲/شعراء

۱۶-۱۵/مزمّل

۱۴-۱۳/نمل

۲۶-۲۰/نازعات

۴۲-۴۰/قصص

۱۴-۱۰/فجر

۴۰-۲۸/ذاریات



## ۶- ۸ نزول تورات

۲۳-۲۴ / سجده

۴۸-۴۹ / انبیاء

۴۵-۴۶ / فصلت

۴۹ / مؤمنون

۴۳ / قصص

## ۶- ۹ فتنه های پس از بعثت

۱۴۱-۱۵۴ / اعراف

۹۲-۹۳ / بقره

۳۸-۹۸ / طه

۱۵۲ / نساء

## ۶- ۱۰ فراز و فرود تاریخ بنی اسرائیل و قانونمندی آن

۳۰-۳۳ / دخان

۴۰-۱۰۳ / بقره

۱۵-۱۷ / جاهیه

۷۷-۸۱ / مائده

۵ / صف

۱۱ / هود

۴-۱۰۴ / اسراء

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

## ۶- ۱۱ سرکشی قارون

۷۶-۸۱ / قصص

## ۶- ۱۲ دریافت مدال افتخار

۱۱۴-۱۲۲ / صافات

## ۶- ۱۳ تأکید بر پاسداری از خط بعثت

۸۰-۸۲ / طه

۶-۸ / ابراهیم

## ۶- ۱۴ موسی در مکتب پیر

۶۰-۸۲ / کهف

## ۷- تاریخ انبیاء - پس از موسی

## ۷- ۱ تولد شگفتی انگیز عیسی

۹۱-۹۲ / انبیاء

۴۳-۴۸ / آل عمران

۱۶-۳۷ / مریم





## ۷-۲ نیایش زکریا و ولادت یحیی

۹۰-۸۹/انبیاء ۴۱-۳۷/آل عمران

۱۵-۲/مریم

## ۷-۳ نقش عیسی در تکمیل رسالت موسی

۲۷/حدید ۵۸-۴۹/آل عمران

۱۱۹-۱۰۸/مائده ۶۵-۶۳/زخرف

۶۵-۶۳/زخرف

## ۷-۴ تبلیغ دعوت عیسی

۳۰-۱۳/یس

## ۷-۵ دعوت الیاس

۱۳۲-۱۲۳/صافات

## ۷-۶ داود و سلیمان در صحنه حکومت و قضاوت

۱۴-۱۰/سبا ۱۲/بقره

۲۶-۱۷/۴۰-۳/ص ۸۲-۷۸/انبیاء

۴۴-۱۵/نمل

## ۷-۷ عزیز، طالوت و جالوت و بلعم

۱۷۸-۱۷۵/اعراف ۲۵۹/۲۵۳-۲۴۶/بقره

## ۸- تاریخ اسلام

## ۸-۱ آزار و شکنجه هواداران بعثت

۶۳-۵۷/احزاب ۱۰۷-۱۰۶/نحل

۱-۱۰/بروج ۵-۲/۶۱-۵۷/قصص

۷-۲/۱۰/عنکبوت

## ۸-۲ تلاش در جهت مخدوش کردن وحی

۲۲۷-۱۹۲/شعراء ۷۵-۷۲/اسراء



- ۲۶/فصلت ۷-۱/۵۲/قلم  
 ۲۴/شورا ۵۲-۳۸/حاقه  
 ۳۱-۲۹/طور ۳۹-۱۵/تکویر  
 ۷-۱/نجم ۱۷-۱۳/طارق
- ۸-۳ توطئه ترور پیامبر و زمينه هجرت  
 ۳۰/انفال ۸۸-۸۵/قصص  
 ۴۰/توبه ۱۳/محمد  
 ۷۶-۷۵/اسراء
- ۸-۴ برخوردار سازنده بامخالفان  
 ۸۲-۹۵/۸۰-۹۱/۱۱۹-۱۱۱/۱۴۱-۱۳۵/بقره ۱۹۹-۱۷۵/۱۱۳-۱۷۱/نساء  
 ۲۰-۱۹/۷۱-۵۸/۱۹۹-۱۱۳/آل عمران ۱۹-۱۵/۸۶-۸۱/مائده
- ۸-۱۵ احتجاج بامخالفان  
 ۲۹-۲۱/۱۰۲/۸۸-۱۱۳-۱۴۱/۱۳۳/بقره ۹-۳/۵/سبا  
 ۷۱-۵۸/آل عمران ۸۳-۷۷/یس  
 ۱۶۲-۱۵۳/نساء ۱۶۰-۱۴۹/صافات  
 ۷۷-۶۴/مائده ۱۱-۴/ص  
 ۱۹۸-۱۹۱/اعراف ۴۱-۳۸/زمر  
 ۷۰-۳۴/یونس ۱۲-۵/فصلت  
 ۴۷-۳۶/انبیاء ۲۲-۹/۶۳-۵۷/۸۹-۷۸/زخرف  
 ۱۰-۳/۷۴/۳/حج ۳۷-۲۱/جاثیه  
 ۹۶-۸۱/مؤمنون ۱۲-۳/احقاف  
 ۷۳-۶۷/نمل ۴۸-۳۰/طور  
 ۷۵-۴۷/قصص ۳۰-۱۹/نجم  
 ۶۸-۴۶/عنکبوت ۸۷-۴۷/واقعہ  
 ۳۰-۲۸/سجدہ ۸-۵/جمعہ



### ۸- ۶ جبهه گیریهای تعصب آمیز مخالفان

- |                       |                  |
|-----------------------|------------------|
| ۸-۷/جانبیه            | ۱۲۳-۷۴/بقره      |
| ۸-۱/ق                 | ۱۲۰-۱۱۸/آل عمران |
| ۹-۷/صف                | ۵۷-۴۴/نساء       |
| ۱۵-۱/قلم              | ۵۹/مائده         |
| ۳-۱/معارج             | ۵۱-۴۴/اسراء      |
| ۱۱/مزمّل              | ۴۳-۴۲/فاطر       |
| ۶-۲۱/۵-۲۰-۳۳/۳۱/قیامت | ۹-۷/یس           |
| ۲۷/دهر                | ۲/ص              |
| ۱۴-۱۰/مطففین          | ۵-۴/۴۴/فصلت      |
| ۱۸-۹/علق              | ۳۲-۲۹/زخرف       |
- ۸- ۷ تغییر قبله، دستور جهاد و اعلام برائت از مشرکان و کفار
- |                          |            |
|--------------------------|------------|
| ۱۷۶-۱۴۲/بقره             | ۵۲/فرقان   |
| ۱۲۹-۱۱۸-۱۷۴-۱۶۵/آل عمران | ۹-۴/محمد   |
| ۳۷-۱-۷۳/۱۱۵-۱۱۳/۱۲۳/توبه | ۹-۷/تحریم  |
| ۴۱-۳۸/حج                 | ۶-۱/کافرون |
- ۸- ۸ تدبیر الهی در کشیده شدن مسلمین به میدان جهاد
- |                     |             |
|---------------------|-------------|
| ۱۳-۱۵۴-۱۵۱/آل عمران | ۴۴-۴۳/انفال |
|---------------------|-------------|
- ۸- ۹ تأکید بر تدارکات جبهه
- |          |          |
|----------|----------|
| ۱۵۹/بقره | ۶۰/انفال |
|----------|----------|
- ۸- ۱۰ تأکید بر ارزش جهاد، هجرت و شهادت
- |                          |                |
|--------------------------|----------------|
| ۱۵۷-۱۵۳/۱۹۵-۱۸۳/بقره     | ۴۲-۴۱/نحل      |
| ۱۴۸-۱۳۹/آل عمران         | ۴۱-۳۹-۶۷/۵۸/حج |
| ۱۰۴-۹۵/نساء              | ۱۲-۱۰/حدید     |
| ۱۰۰-۱۱۲/۱۱۰-۱۲۱/۱۲۰/توبه | ۴-۱۳/۱۰/صف     |



- ۵- ۱/ عادیات
- ۸- ۱۱ استقبال از صلح، تأکید بر اتمام حجت و تحریم خونریزی در ماههای حرام  
 ۶۲- ۶۱/ انفال  
 ۳۷/۶/۵ - ۴۲/۳۶/ توبه
- ۸- ۱۲ پرهیز از تندروی با دشمن  
 ۹۴- ۹۲/ نساء  
 ۶۰/ حج  
 ۸/۲/ مائده  
 ۱۴- ۱۵/ جاثیه
- ۸- ۱۳ نقش امدادهای غیبی در پیروزی مجاهدان  
 ۱۵۴- ۱۴۹/ آل عمران  
 ۷۷/۵۱/ مؤمن  
 ۱۴- ۹/ انفال  
 ۳۲- ۳۰/ فصلت  
 ۲۷- ۲۵/ ۳۲- ۳۱/ ۴۰/ توبه  
 ۵- ۸/ مجادله  
 ۳۱- ۱۵/ ۴۱- ۳۸/ ۶۰/ حج  
 ۱۷/ ۵۰- ۴۴/ قلم
- ۸- ۱۴ فلسفه جهاد  
 ۲۳- ۷/ انفال  
 ۴۱- ۳۸/ ۶۰/ حج  
 ۴۳- ۳۹/ شورا
- ۸- ۱۵ جهادگریزی و نفاق، در رابطه‌ای تنگاتنگ  
 ۱۶۸- ۱۵۲/ ۱۸۲- ۱۷۵/ آل عمران  
 ۱۹- ۱۲/ احزاب  
 ۹۸- ۷۱/ نساء  
 ۲۶- ۲۰/ مائده  
 ۱۱/ فتح  
 ۱۲۷- ۳۸/ توبه  
 ۱۴- ۱۵/ حدید  
 ۵۳/ نور
- ۸- ۱۶ تلاش منافقان در جهت منزوی ساختن دین  
 ۷۰- ۶۰/ ۱۵۲- ۱۵۰/ نساء  
 ۴۷- ۵۴/ نور
- ۸- ۱۷ رابطه سردمداران نفاق و کفر  
 ۱۴۷- ۱۳۸/ نساء  
 ۱۴- ۲۲/ مجادله

## ۸- ۱۸ کافران زورمدار و منافقان زرمند، کانون توطئه برضد بعثت

۱۸۱-۱۸۲ / آل عمران

۴۴-۴ / ۴۱-۶۰ / فرقان

۴۲-۱۱۰ / توبہ

۵۸-۶۰ / روم

۶۵-۶۶ / یونس

۳۱-۳۹ / سبأ

۱۲-۲۴ / ہود

۶۹ / یس

۵-۴۳ / رعد

۳۱-۳۷ / زخرف

۶-۹۹ / ۸۸ / حجر

۷-۱۱ / جائیہ

۱۹-۲۹ / نحل

۱-۸ / منافقون

۹۰-۱۱۰ / ۹۳ / اسراء

۱-۱۷ / قلم

۱۳۰-۱۳۵ / طہ

۱۱ / مزمل

۱-۹ / انبیاء

۱۰-۲۵ / مدثر

۷۰-۷۴ / مؤمنون

## ۸- ۱۹ جریان خطرناک نفاق - کاپیور علوم اسلامی

۳-۱۲ / تحریم

۱-۶ / ناس

۱-۵ / فلق

## ۸- ۲۰ هشدار به پیامبر

۱۰۵-۱۱۹ / نساء

۲۸-۴۹ / کہف

۵۱-۵۹ / انعام

## ۸- ۲۱ ابعاد بعثت - انقلاب فرهنگی

۱۷۷- بقرہ

۲۶-۲۰ / ۶۴ / ۵۷ / ۱۱۸-۱۱۴ / نحل

۱۷۸-۱۸۸ / آل عمران

۴۰-۴۴ / اسراء

۴۴-۶۵ / ۵۸ / نساء

۲۸-۴۶ / کہف

۱۵-۵۳ / ۸۱ / ۵۹ / ۸۸ / ۸۶ / ۱۰۴ / مائدہ

۲۲۷-۲۲۴ / شعراء

۵۱-۵۸ / ۱۰۷ / ۱۰۰ / انعام

۴۷-۴۵ / زمر

۵۵-۵۳ / ۹۶ / ۹۵ / ۱۲۲ / توبہ

۱۹-۳۰ / نجم



- ۳۲- ۱/ عبس  
۳۶- ۲۹/ مطففين  
۸- ۱/ تڪاثر  
۹- ۱/ همزه
- ۲۱- ۲۰/ حديد  
۱۳- ۱۰/ صف  
۱۱/ جمعه  
۵- ۴/ قلم
- ۸- ۲۲ ابعادبعثت - تزكيه
- ۱۸۶- ۱۸۳/ بقره  
۱۳۶- ۱۳۳/ آل عمران  
۴۲- ۳۶/ ۱۲۵/ ۱۴۹- ۱۴۸/ نساء  
۱۱/ ۸/ مانده  
۱۰۸/ انعام  
۹۷- ۹۶/ نحل  
۲۲- ۲۴/ ۲۳/ ۳۹/ ۵۳/ اسراء  
۱۲۷- ۱۲۴/ طه  
۲۲- ۱/ مؤمنون  
۷۷- ۶۳/ فرقان
- ۱۹- ۱۳/ لقمان  
۴۴- ۷۱/ ۴۱- ۶۹/ احزاب  
۳۶- ۳۴/ فصلت  
۱۸- ۱۱/ حجرات  
۲۴- ۲۰/ حديد  
۱۱- ۹/ مجادله  
۳- ۲/ صف  
۱۰- ۹/ منافقون  
۱۸- ۱۶/ تغابن
- ۲۳- ۲۴ ابعادبعثت - دگرگونی روابط اجتماعی و سیاسی
- ۱۲۴- ۱۲۳/ بقره  
۶۳- ۴۱/ نساء  
۴- ۱۶/ ۲۴- ۷۱/ ۶۷- ۱۱۴- ۱۱۲/ توبه  
۴۶- ۴۵/ هود  
۳- ۱/ محمد
- ۸- ۲۴ ابعادبعثت - دگرگونی مناسبات اقتصادی
- ۱۸۶- ۱۷۵/ ۱۸۲- ۱۸۰- ۱۸۸/ ۲۸۱- ۲۴۲/ بقره  
۱۳۴- ۱۳۰/ آل عمران  
۴۰- ۳۹/ نساء
- ۲۹/ روم  
۷/ حشر  
۲۸- ۱/ مطففين



### ۸- ۲۵ ابعاد بیعت - قانونگذاری و بی ریزی تمدن اسلامی

۱۷۳-۱۷۱/۱۷۱-۱۸۲/۱۷۸-۲۴۲/۲۱۹-بقرہ ۶-۱/۴۰-۲۸/۵۵-۴۹/احزاب

۲۸۳-۲۸۲/آل عمران ۷/زمر

۵۷-۹۴/۱-۹۲/۱۳۵/۱۷۶/نساء ۱۰-۱/حجرات

۷-۱/۴۰-۱۰۰/۳۳-۹۰/مانندہ ۳۶-۴/نجم

۱۶۴/انعام ۹-۷/الرحمن

۹۷-۹۰/نحل ۴-۱/مجادلہ

۱۵/اسراء ۹-۱۳/۱۲-ممتحنہ

۴۰-۶۳/۱-۵۸/نور ۷-۱/طلاق

### ۸- ۲۶ سیرۃ پیامبر - تلاش توانفرسا و تعهد وصف ناپذیر

۳۵-۳۲/مانندہ ۷۶/یس

۱۲۸/توبہ ۵/معارض

۸-۱/طہ ۱۹/جن

۴-۳/شعراء

### ۸- ۲۷ سیرۃ پیامبر - مردم گرایی و شرح صدر

۱۵۹/آل عمران ۲۱۵/شعراء

۵۴-۵۱/انعام ۴/قلم

۲۹-۲۸/کهف ۴-۱/انشراح

### ۸- ۲۸ سیرۃ پیامبر - ریاضت و تهجد

۱۱۵-۱۱۴/ہود ۲۳۰-۲۱۷/شعراء

۹۹-۹۸/حجر ۴۰-۳۹/ق

۷۹-۷۸/اسراء ۴۹-۴۸/طور

۱۳۲-۱۳۰/طہ ۲۶-۲۳/دھر

### ۸- ۲۹ سیرۃ پیامبر - سازش ناپذیری

۱۱۲-۱۰۹/ہود ۷۵-۷۲/اسراء



۱۵-۱۵۰ شورا	۱۵-۶۶/۱۱-۶۵/۱۶۵ زمر
	۸- ۳۰ آئندہ بعثت
۱۷۳-۱۷۱/صافات	۵۶/مائده
۲۱/مجادله	۶۰/اسراء
۴/جمعہ	۳-۲/عنکبوت

### ۹- فلسفہ تاریخ

#### ۹- ۱ نقش فرشتگان در حرکت جهان، انسان و تاریخ

۶/شورا	۳۴-۳۰/۱۶۱/۲۸۵/بقرہ
۴-۱/ذاریات	۱۸/۴۶-۳۹/۷۸/۱۲۵-۱۲۴/آل عمران
۴/تحریم	۶۱/۹۳/انعام
۶-۱/مرسلات	۸-۵/۱۳/۴۴-۴۳/۱۵۴-۱۵۱/انفال
۵-۱/نازعات	۲-۱/سبا
	۲-۱/فاطر

#### ۹- ۲ عدم حضور نیروهای اهریمنی در سطوح برین هستی

۱۰-۶/صافات	۱۹-۱۶/حجر
	۵۱-۵۰/کهف

#### ۹- ۳ حضور اهریمن در بستر حرکت انسان

۸۴/مریم	۳۶/۱۰۲/بقرہ
۴-۳/۵۴-۵۲/حج	۱۵۸/آل عمران
۱۰۰-۹۷/مؤمنون	۱۱۸-۱۱۷/۱۲۱/۱۳۰-۱۲۸/انعام
۲۱/نور	۳۰/اعراف
۲۲۶-۲۲۱/شعراء	۴۸/انفال
۳۸/عنکبوت	۲۲/ابراہیم
۶/فاطر	۶۳-۱۰۰/۹۸/نحل





۶۲/۴۶ زخرف

۹ - ۴ تسخیر دیو

۳۷-۳۸ ص

۹ - ۵ آزادی قانونمند انسان

۹۲-۹۳ انبیاء

۲۱۴-۲۱۳ بقره

۷-۱۲ شورا

۱۰۸-۱۰۹/۹۹/۱۹ یونس

۱۱۸-۱۱۹ هود

۹ - ۶ قانونمندی توفیق و خذلان انسان

۳ هود

۱۹۴-۱۹۵/۱۵۲-۱۵۳/۸۷/۸۶/۵۱-۷۳

۱۸ ابراهیم

۲۷۶/۲۶۱-۲۶۶/۲۴۹-۲۵۱/۲۰۲-۲۰۳ بقره

۲۰ شورا

۱۵۰-۱۸۹/۱۱۳-۱۱۷/۲۱-۲۲ آل عمران

۴۷ محمد

۴۰-۴۳ اعراف

۹ - ۷ برتری عوامل معنوی در مقایسه با امکانات مادی

۵۵-۵۶ مؤمنون

۱۱۶-۱۱۷/۳۳-۵۸/۱۰-۲۷ آل عمران

۲-۷ روم

۱۱ نساء

۶۲-۶۶ انفال

۹ - ۸ نقش جاذبه زور و زر در آزمایش انسان

۳۶ شورا

۱۴-۱۷ آل عمران

۳۲-۳۷ زخرف

۷-۹ کهف

۲۰ فجر

۵۲-۶۵ مؤمنون

۲۵ فصلت

۹ - ۹ مثلث زر و زور و تزویر

۳۴-۳۵ اعراف

۱۶۵-۱۶۷ بقره

۴۷-۵۱ مؤمنون

۷۷ آل عمران



- ۹- ۱۰ قساوت اجتماعی، زمینه‌ها و پیامدهای آن  
۷۵/۷۴-۱۰۷/۷۳-۷۴/بقره
- ۹- ۱۱ نقش و مسئولیت جامعه در برابر دعوت مصلحان و ناصحان  
۱۶۷-۱۶۵/بقره  
۳۳-۱۷/دخان  
۶۵-۲۰/زخرف  
۱۷-۱۶/۳۵-۲۸/جاثیه
- ۹- ۱۲ نقش تاریخی برگزیدگان  
۳۷-۳۰/۱۴۱-۱۲۴/۱۵۰-۱۴۴/نمل  
۲۵۳-۲۴۶/بقره  
۵۴-۳۴/۱۳۴-۱۳۱/۱۶۴/آل عمران  
۱۰۳-۳۳/اعراف  
۵۰/مریم  
۹۱-۴۷/انبیاء  
۵۳-۲۳/مؤمنون  
۴۴-۳۵/فرقان  
۱۹۴-۱۰/شعراء
- ۹- ۱۳ زمینه‌های اجتماعی بعثت پیامبران  
۱۲۳-۴۰/۱۵۱/بقره  
۱۱۰/۱۶۴/آل عمران  
۹- ۱۴ نفی فردپرستی  
۸۳-۷۹/۱۳۴/آل عمران  
۱۷۳-۱۷۱/نساء  
۱۱۵-۱۱۹/مائده  
۳۱/اعراف  
۹۳-۸۸/مریم
- ۹- ۱۵ نقش سازنده رنج و تأثیر مخرب رفاه در حرکت جوامع  
۶۱/۴۹/بقره  
۱۴۸-۱۴۰/آل عمران



۱۱۰ / یوسف

۹۹-۱۱۹/۹۲-۱۱۷/اعراف

## ۹- ۱۶ سیر تکاملی تاریخ

۴۲/نور

۱۰۶-۱۰۵/بقرہ

۱۱-۲/روم

۲۷-۲۶/آل عمران

۲-۱/سبا

۱۲۳/ہود

۴/فاطر

۱۱/رعد

۵۲/فصلت

۱۷/۲۷-۲۴/۳۹/۴۲/ابراہیم

۳/تغابن

۱۹-۱۱/۱۰۷-۱۰۴/انبیاء

۶۷-۶۱/حج

## ۹- ۱۷ قانونمندی فراز و فرود و انحطاط جوامع

۳۸-۳۹/حج

۱۲۳-۵۰/بقرہ

۴۳-۴۲/۷۷-۷۵/مؤمنون

۱۱۲/آل عمران

۲۰۹-۲۰۸/شعراء

۱۳۱-۶۵/انعام

۴-۵۹-۵۸/قصص

۱۰-۲/۱۰۲-۹۳/اعراف

۳۷-۳۳/۴۰/روم

۱۲/یونس

۸/۲۷-۲۵-۵۴/۴۹/زمر

۲۳-۲۱/۱۱۷-۱۱۶/ہود

۵۴-۴۹/فصلت

۵-۴/حجر

۳۶-۲۷/۴۸/شورا

۵۵-۵۳/۱۱۴-۱۱۲/نحل

۱۱/تغابن

۲۰-۴/۵۸-۶۹/۸۴/اسراء

۲۰-۱۶/فجر

۸۲-۶۰/کہف

۱۸-۶/انبیاء

